

Asia: VN/26964/2022

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: Avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttäminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto oikeusministeriölle työryhmän mietinnöstä Avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttäminen

Kiitämme mahdollisuudesta lausua työryhmän mietinnöstä.

Monika-Naiset liitto on tehnyt käytännön työtä väkivaltaa kokeneiden naisten ja lasten tukemiseksi 25 vuotta. Erityisosaamistamme on pari- ja lähisuhdeväkivallan ja erityispiirteiden kuten pakkoavioliiton, kunniaan liittyvän väkivallan ja ihmiskaupan uhrien auttamistyö.

Vuosittain palveluistamme hakee apua 30–40 naista pakkoavioliittotilanteeseen. Merkittävä osa tietoomme tulevista pakkoavioliittotapauksista on sellaisia, jotka on solmittu hyväksikäyttötarkoituksessa tai taustalla on kunniamotiivi.

Liitto on pitkään vaatinut lainsäädännöllisiä muutoksia, jotta pakkoavioliiton uhrien oikeusturva voisi toteutua. Nykylainsäädäntö ei ole ollut riittävä varmistamaan avioliittoon pakottamisen rangaistavuutta.

Istanbulin sopimuksen 37 artikla edellyttää sopimusvaltioita toteuttamaan tarvittavat lainsäädäntökeinot varmistaakseen, että aikuisen tai lapsen tahallinen pakottaminen avioliittoon tai tahallinen houkutteleminen ulkomaille tarkoituksena pakottaa hänet avioliittoon, säädetään rangaistavaksi.

Monika-Naiset liitto ry:n kanta

Monika-Naiset liitto ry katsoo, että erillinen laki avioliittoon pakottamisen rangaistavuudesta olisi selkeämmin tunnustanut pakkoavioliiton yhdeksi naisiin kohdistuvan väkivallan muodoksi ja vastaisi paremmin Istanbulin sopimuksen asettamiin edellytyksiin.

Liitto pitää työryhmän ehdotusta lisätä ihmiskauppaa koskevaan rikoslain 25 luvun 3 §:ään pakkoavioliittoa koskeva kirjaus, positiivisena muutoksena. On tärkeää, että pakkoavioliittoon saattamista koskeva sääntely kattaa juridisesti pätevän avioliiton ohella sellaiseen rinnastettavan liiton.

Monika-Naiset liitto toivoo, että muutoksen myötä pakkoavioliiton mainitseminen teon tarkoituksena ihmiskaupparikossäädöksessä helpottaa tunnistamaan ja varmistamaan avioliittoon pakottamisen rangaistavuutta. Huolemme kuitenkin on, että muutos ei ole riittävä - kaikkiin pakkoavioliittotapauksiin ei edelleenkään pystytä soveltamaan ihmiskauppapykälää.

Liitto katsoo, että pakottavan kontrollin kriminalisoiminen olisi tärkeä lisäys, jolla voitaisiin varmistaa rikosvastuu myös niissä tapauksissa, joissa ei pystytä soveltamaan yllä mainittua pykälää.

Erytisen tärkeää on, että lainsäädäntöön tehdyn muutoksen ja uuden juridisen käsitteen luomisen yhteydessä huolehditaan vastuuviranomaisten ja muiden sidosryhmien kouluttamisesta. Lisäksi on panostettava enemmän ennalta estävään työhön väestöryhmissä, joissa avioliittoon pakottamisen riski on olemassa.

Jenni Tuominen

Toiminnanjohtaja

Natalie Gerbert

Johtaja, Kriisikeskus Monika

Tuominen Jenni
Monika-Naiset liitto ry